

Co ukáže SPRINT?

03.12.2020 Týdeník Květy

strana: 18 rubrika: Náзор

Co ukáže SPRINT?

O tom, jak je půda nebo voda v naší zemi kontaminovaná látkami, které používají zemědělci na ochranu rostlin před škůdci nebo před nepřízní počasí, se veřejnost dozvídá opakovaně ze všech možných míst. Stejně tak o negativním vlivu těchto látek na lidské zdraví nebo na kvalitu potravin.



Bohužel většina takových sdělení je založena buď na obecném, a tedy do značné míry teoretickém riziku, především ale na možném vlivu jednotlivých rizikových látek, což ovšem neodpovídá jejich interakci a mixu v reálném prostředí. I proto byl letos na podzim zahájen nadnárodní projekt za účasti řady zemí včetně ČR, který by měl odpovědět na dnes často kladené otázky. Například jak ve skutečnosti chemický koktejl v přírodě funguje, nakolik se přípravky používané v zemědělství mohou přenášet do domácností zemědělců nebo na hospodářská zvířata, která zemědělci chovají, nakolik je žádoucí množství těchto látek v přírodě snížit a čím je nahradit.

Uvedený projekt s názvem SPRINT financuje EU z programu pro výzkum a inovace Horizon 2020. Co do rozsahu půjde o unikátní studii za aktivní účasti zemědělců z konvenčních i ekologických farem a centra RECETOX Masarykovy univerzity v Brně. Právě aktivní účast zemědělců, většinou z rodinných farem, je rozhodující. Pouze taková spolupráce totiž může ukázat reálný stav obhospo-

řování půdy opakovaným odběrem a vyhodnocením jejich konkrétních vzorků, ale i vzorků přímo z domácností sedláků. Z toho mohou mít následně prospěch jak samotní zemědělci, tak i spotřebitelská veřejnost.

Do projektu zapojení zemědělci tím mimo jiné získají údaje, které přípravky na ošetřování rostlin používají nadměrně nebo zbytečně, a tím mohou

vinám při zpracování na potraviny dávat přednost. Právě kvalita potravin a zatíženost půdy a zdrojů vody je dnes velkým společenským tématem, které je ovšem komunikováno spíše na bázi emocí než na základě dat přímo z terénu.

S tím se pak pojí řada doporučení nebo regulací, jež mohou být zavádějící. I když je například obecně známo, že celou

znamenat riziko kontaminace hospodářských plodin. Platí to ale i naopak: třeba rýže dokáže z půdy absorbovat značné množství arzenu, až desetinásobně více než jiné hospodářské plodiny. Detailních údajů je ale zatím nedostatek.

Vzhledem k tomu, že v současné době vrcholí na půdě EU jednání o míře regulací zemědělského podnikání a s tím spojených regulací množství použitých pesticidů, mohou být výstupy z projektu SPRINT důležitým ukazatelem při nastavení podmínek podnikání tak, aby nebylo životní prostředí nadměrně chemizováno, zároveň ale bylo možné konkurenceschopné podnikat a spotřebitelé nabídnout kvalitní zemědělské suroviny i potraviny. ■

Kvalita potravin a zatíženost půdy a zdrojů vody je dnes velkým společenským tématem, které je ovšem komunikováno spíše na bázi emocí než na základě dat přímo z terénu.

ušetřit náklady na produkci zemědělských komodit. Výsledné udržitelnější hospodaření pak mohou využít i marketingově s odkazem na skutečnost, že jejich produkty neobsahují pozůstatky chemických látek nebo je obsahují v zanedbatelné míře, například méně, než produkty jejich konkurence. To je také signál pro spotřebitele, od koho a co nakupovat, případně pro výrobce potravin, jakým suro-

řadu do půdy vnášených rizikových látek dokážou mikroorganismy v půdě poměrně rychle a efektivně odbourávat, není zatím dostatek údajů, kterých látek a v jaké míře se to týká. Stejně tak se ví, že rostliny, včetně těch hospodářských, se umí vůči rizikovým látkám bránit tím, že je z půdy vůbec neabsorbují. Zjednodušeně řečeno: pesticidy nebo jinými látkami zatížená půda nutně nemusí vždy



Petr Havel
agrární analytik zabývající se oblastí zemědělství, potravinářství a životního prostředí